

BAĞLAMA EĞİTİMİNE YÖNELİK ÖRNEK ESER ANALİZİ MODELİ

SAMPLE WORK ANALYSIS MODEL FOR BAĞLAMA EDUCATION

Alper BÖREKÇİ¹

Esra DALKIRAN²

Başvuru Tarihi: 26.02.2019 Yayına Kabul Tarihi: 16.07.2019 DOI: 10.21764/maeuefd.532902
(Araştırma Makalesi)

Özet: Bağlama, Türk Halk Müziğinin zengin yapısının icrasında kullanılan en önemli halk sazlarından biridir. Çalgı eğitiminde etüt çalışmaları, gerekli teknik ve müzikal gelişmeyi sağlamak için zorunlu çalışmalardır. Araştırmada, bağlama eğitimine yönelik yapılan literatür taraması sonucunda hazırlanan etütlerin genelde eserlere yönelik hazırlayıcı nitelikte olmadığı, birbirini takip eden motif yapıları olarak çoğunlukla egzersiz amaçlı hazırlandığı görülmüştür. Bu bakış açısından hareketle araştırmada, yapılan teknik ve müzikal analizler ile eserin icrasına yönelik oluşturulan alıştırmalar çerçevesinde, bağlama eğitimine yönelik genelden özele bir bakış açısının sunulması örnek bir çalışma modelinin oluşturulması amaçlanmıştır. Araştırmanın betimsel kısmında, “Şalako” isimli Azerbaycan halk ezgisi müzikal ve teknik açıdan analiz edilerek toplamda sekiz adet teknik güçlük tespit edilmiş ve tespit edilen bu güçlükleri gidermek amacıyla yedi adet ön alıştırma yazılmıştır. Deneysel aşama için on altı kişilik çalışma grubuna ön testte Şalako isimli ezgi çaldırılmış ve deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Deney grubu, bir hafta süre ile araştırmacı tarafından teknik güçlükleri gidermeye yönelik hazırlanan teknik çalışmaları çalışmış, kontrol grubu ise kendi yöntemleri ile eseri bir hafta süre ile çalışmışlardır. Uygulanan son testin ardından yapılan analizler sonucunda deney grubunun, kendi yöntemlerini kullanarak çalışan kontrol grubuna oranla daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Abstract: Bağlama is one of the most important folk instruments used in the performing of the rich structure of Turkish Folk Music. Training of Etudes in instrument training are one of the compulsory studies to provide the essential technical and musical development. As a result of the literature review made for the bağlama education in the research, it is observed that the prepared works are generally not preparatory for the works, the etudes are prepared for the purpose of exercise as consecutive motif structures and in the bağlama methods prepared in our country, the etudes are not prepared for the purpose within scientific and information sufficient amount. From this point of view, in this study, it is aimed to create a sample study model by presenting a generalized perspective on bağlama Education within the exercises created with the technical and musical analysis carried out for the performing of the work. In the descriptive part of the research, the Azerbaijani folk song called Şalako was analyzed in terms of musical and technical aspects, and eight technical difficulties were determined and seven pre-exercises were written in order to overcome these difficulties. The study group consisted of sixteen people. In the pre-test for the experimental stage Shalako was performed and the experimental and control groups were formed. The experimental group studied the technical studies prepared by the researcher for one week and the control group worked one week with their own methods. As a result of the analysis performed after the last test, it was determined that the experimental group was more successful than the control group working with their own methods.

Anahtar Sözcükler: Müzik Eğitimi, Türk Halk Müziği, Bağlama Eğitimi, Eser Analizi

Keywords: Music Education, Turkish Folk Music, Education of Bağlama, Analysis of Work

¹ Arş. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuarı, Türk Müziği ASD, aborekci@mehmetakif.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-5563-5383

² Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi ABD, edalkiran@mehmetakif.edu.tr, ORCID NO: 0000-0001-6829-7216

Giriş

Çalgı eğitiminde etüt veya egzersiz çalma, gerekli müzikal ve teknik ilerlemeyi sağlamak için zorunlu çalışmalardandır. Özellikle Etütler, başta zaman tasarrufu olmak üzere, öğrencilerin çözüm odaklı bir şekilde verimli sonuçlar elde etmesini sağlayan ve müzik eğitiminin her aşamasında bulunan en temel müzik unsurlarıdır. Etütler ile eserlerde gereken teknik beceriler, gerekli alt yapı ve müzikalite geliştirilebilir. “Bu bağlamda “çalgı tekniğini ustalık düzeyinde geliştirmeyi öngören, aynı zamanda müzikal değerlere de ağırlık veren, araştırmacı nitelikte olgun alıştırma parçaları *etüt* olarak isimlendirilir” (Say, 2005). Etüt çalışmaları, öğrencinin ya da icracının teknik ve müzikal seviyesinin artırılması ve buna bağlı olarak daha yüksek seviyedeki eserlerin doğru ve müzikal bir biçimde icra edebilmesi için önemlidir. “Etütler bir ya da birkaç tekniğe yönelik yazılmış küçük çapta eserler olabildiği gibi; geniş, derin bir müzikal ifade biçimi olarak da karşımıza çıkmaktadır” (Onuk, 2009, s.655). Müzikte Etüt özelliğini içerisinde barındıran eserlerin başlangıcı 15. yüzyılda org öğretiminde kullanılmak üzere yazılan eğitsel parçalara dayanmaktadır. Bu eğitsel parçalar ilk etüt örnekleri arasında kabul edilmektedir. Bu örnekler, zaman içerisinde gelişim göstererek prelüd, toccata ve benzer özgür formları andıran, dolayısıyla “kompozisyon” değeri taşıyan kısa eserlere dönüşmüştür (Say, 2005, s. 190).

“Etütler, eserlere oranla daha küçük çapta yazılmış olup, öğrenciye çalgı ya da sesle ilgili teknik özellikleri kazandırmayı amaçlar. Her ne kadar etütler öğrencinin ileri seviyedeki eserleri seslendirmesine temel sağlayacak biçimde yazılmış olsalar da öğrenci açısından teknik zorluklar içerebilirler ve bu teknik güçlüklerin giderilmesinde uygulanacak teknik çalışmalar eğitici ve öğrenci açısından dersin daha verimli hâle gelmesinde etkilidir.” (Temiz, 2006).

Etütler yalnızca belli bir teknik güçlüğü gidermek amacıyla yazılmadığı gibi, icra edilecek olan esere hazırlayıcı nitelikte de yazılmış olabilirler. Bunun yanında, etütlerde ya da eserlerde yer alan birden fazla teknik güçlüğe ön hazırlık amacıyla, etüt çalışmaya başlanmadan önce etütlere yönelik yazılacak alıştırmaların çalışılması, eserleri seslendirmede kolaylıklar sağlamaktadır. Araştırmada bağlama eğitiminde yapılan literatür taraması sonucunda hazırlanan etütlerin genelde eserlere yönelik hazırlayıcı nitelikte olmadığı, birbirini takip eden motif yapıları olarak çoğunlukla egzersiz amaçlı hazırlandığı görülmüştür. Sözen (2002) çalışmasında, bağlama eğitiminde özgün ve çok sesli eserlerin, alıştırmaların ve etütlerin sayıca çok az olduğu sonucuna varmıştır. Başlangıç bağlama eğitimi için hazırlanmış metotlar incelendiğinde, bağlama metotlarının büyük bir bölümünde etütler bulunmamaktadır. Etüt yerine türküler farklı şekillerde yazılarak etüt gibi kullanılmıştır (Asiltürk, 2009, s.77). Önal (1990) çalışmasında, Bağlamada

eser icra etmeden önce küçük egzersiz ve alıştırmalar yaparak eseri çalmadan önce teknik anlamda hazır hale gelmesi gerekliliği üzerinde durmaktadır. Işıldar(2003) çalışmasında, yurdumuzda müzik eğitimi veren kurumların çoğunda evrensel kriterlere uygun öğretim yöntemlerinin yeterince kullanılmadığını, Geleneksel çalgılarımızda belirli bir standartlaşmaya gidilmeden, sistemsiz, yöntemsiz olarak eğitimine başlandığı, bağlama eğitimi konusunda günümüzde hala bir görüş birliğine varılmadığını ve dolayısıyla bağlama eğitiminde kullanılacak ne bir metodun nede bir sistemin mevcut olmadığını tespit etmiştir. Bu çalışmalardaki ortak nokta, ülkemizde hazırlanan bağlama metotlarında etütlerin evrensel ölçülerde, yeterli miktarda ve bilimsel bilgiler ışığında amaca uygun hazırlanmadığı görüşünün ortaya çıkmasıdır. Bu noktalardan hareketle araştırmada, bilimsel literatürde sıklıkla kullanılan etüt analizi yöntemi yerine eser icrasında kolaylık sağlanması açısından bir eser analizi yöntemi kullanılmıştır. Bağlama eğitiminde, diğer çalgıların eğitiminde kullanıldığı gibi, eserlere hazırlayıcı nitelikte etütlerin bulunmaması nedeniyle bu çalışmada, farklı teknik güçlükleri barındıran bir eser belirlenip bu eser analiz edilmiştir.

Problem Cümlesi

Bağlama, Türk Halk Müziğinin zengin yapısının icrasında kullanılan en önemli halk sazlarından biridir. Türk kültürünün klasikleşmiş sembollerinden biri olan bu enstrümanla sadece performansa dayalı çalışmaların değil, bağlama eğitimine yönelik yapılacak bilimsel çalışmaların da gerçekleştirilerek literatüre kazandırılması müzik eğitimcilerinin en önemli görevleri arasında yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen ifadelerden hareketle, bağlama eğitiminde eser analizi, barındırılan teknik güçlükler ve bu güçlükleri gidermeye yönelik hazırlanacak alıştırmaların, bağlama literatüründe önemli eksikliklerden biri olduğu düşünülen ve çalgı eğitiminde önemli bir yeri olan etüt çalışmalarına da ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede araştırmanın problem cümlesi, “Bağlama Eğitimine Yönelik Örnek Eser Analizi Modeli nasıl olmalıdır?” şeklinde belirlenmiştir.

Alt Problemler

Belirlenen problem durumuna yönelik oluşturulan alt problem şu şekilde kurgulanmıştır;

1. Kullanılan eserin müzikal yapısı nasıldır?
  - 1.1. Eserde geçen notaların kullanım sıklığı nasıldır?

- 1.2. Eserde geçen süre değerlerinin kullanım sıklığı nasıldır?
- 1.3. Eserde geçen ikili nota hareketlerinin kullanım sıklığı nasıldır?
- 1.4. Eserde geçen üçlü ve altılı nota gruplarının kullanım sıklığı nasıldır?
2. Kullanılan esere ait tespit edilen teknik güçlükler nelerdir?
  - 2.1. Öğrencilerin eseri icrâ etmede karşılaştığı teknik güçlükler nelerdir?
  - 2.2. Teknik güçlüklerin giderilmesine yönelik oluşturulan teknik çalışmalar nelerdir?
3. Geliştirilen Model'e yönelik hazırlanan alıştırmaların, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkisi var mıdır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, yapılan teknik ve müzikal analizler ile eserin icrasına yönelik oluşturulan alıştırmalar çerçevesinde, bağlama eğitiminde genelden özele bir bakış açısının sunulması örnek bir çalışma modelinin oluşturulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, bağlama eğitimine yönelik örnek bir eser analizi yönteminin bulunmaması, bu çalışmayla ülkemizdeki bağlama eğitimcileri ve öğrencilerinin geleneksel halk müziği eserlerine ilişkin yapacakları çalışmalara yeni bakış açısı kazandırması ve bir çalışma modeli fikri vermesi açısından önemlidir.

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli ve deseni, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması, toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, “Betimsel Yöntem” ve “Deneysel Yöntem” den oluşan Karma Yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın betimsel kısmında, Şalako isimli eserin teknik güçlükleri belirlenmiş ve müzikal yönden içerik analizi yapılmıştır. Teknik güçlük analizleri, araştırma bünyesinde hazırlanan değerlendirme formu vasıtasıyla, müzikal içerik analizleri ise SQL Server Management Studio 2012 yazılımıyla yapılmıştır. “Betimsel araştırma, yaşananların hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunu betimleyip açıklanarak ortaya konulması olarak ifade edilebilmektedir” (Sönmez & Alacapınar, 2011, s.46).

Araştırmanın deneysel kısmında, ön test - son test kontrol gruplu karışık bir deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel desende gruplar, deneysel işlemden önce ve sonra bağımlı değişkenle ilgili olarak ölçülürler. Ön test - son test kontrol gruplu desen, bu yönüyle *ilişkili* bir desendir. Çünkü aynı kişiler bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçülürler. Bununla birlikte, farklı deneklerden oluşan deney ve kontrol gruplarının ölçümlerinin karşılaştırılması nedeniyle de bu desen *ilişkisizdir*. Bundan dolayı ön test - son test, kontrol gruplu desen *karışık bir desendir* (Aktaran, Büyüköztürk, 2001, s.21). Araştırmanın deneysel deseni aşağıdaki gibidir;

Tablo 1

Araştırmanın Deneysel Deseni

Gruplar	n	Değerlendirme	Denel İşlem	Değerlendirme
Deney Grubu	8	Ön Test	Eser Analizi Modeli	Son Test
Kontrol Grubu	8	Ön Test	Geleneksel Yöntem	Son Test

Tablo 1'deki araştırma deseninden de anlaşılacağı gibi, öncelikle araştırma kapsamındaki çalışma grubundan birbirine denk deney ve kontrol grupları belirlenmiştir. Sonra belirlenen deney ve kontrol gruplarına ön test uygulanmış ve uygulama sürecine geçilmiştir. Uygulama sürecinde deney grubunda eser analizi modeli uygulanmış, kontrol grubu ise herhangi bir müdahalede bulunulmadan, uygulanagelen eğitim- öğretim hayatına devam etmiştir. Uygulama sürecinin bitiminden sonra tüm gruplara son test uygulanmış ve başarı puanları arasındaki ilişki ölçülmüştür.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, ülkemizde ki çeşitli Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarından ve Türk müziği devlet konservatuvarlarından mezun olan, en az sekiz yarıyılık bağlama eğitimi geçmişine sahip ve belirtilen eseri icra edebilecek düzeyde olan sekizi deney, sekizi kontrol olmak üzere toplamda on altı bağlama öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada üç adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar;

- Değerlendirme Formu
- Mus2 Nota yazım programı

- SQL Server Management Studio 2012'dir.

Değerlendirme Formu

Araştırmada öğrencilerin ön test ve son test başarı puanlarını ölçmek amacıyla sekiz maddelik değerlendirme formu hazırlanmıştır. Öğrencilerin eser üzerinde karşılaştığı teknik güçlükler bu form aracılığıyla gözlemlenmiş ve ölçülmüştür. Hazırlanan değerlendirme formu aşağıdaki gibidir;

Tablo 2

Değerlendirme Formu

Ölçütler	1: Çok zayıf					2: Zayıf					3: Orta					4: İyi					5: Çok iyi				
	Ön Test										Son Test														
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5					
Sib-Do# Aralığını Doğru ve Temiz Seslendirebilme																									
Sıralı Akor seslerinden Sonra Yanaşık Sesleri Doğru Seslendirebilme																									
8'likten sonra 16'lık Notaları Doğru Seslendirebilme																									
Birinci Parmak(Tek Parmak)Kullanımını Doğru ve Akıcı Yapabilme																									
Ters başlangıçlı Azerbaycan Tezenesini Doğru Seslendirebilme																									
(Bütün Telleri İçeren) İki oktav Üçlü İniş Gamını Doğru Seslendirebilme																									
A7-9 Akorunu Doğru Seslendirebilme																									
Dizileri Doğru ve Temiz Seslendirebilme 'dir.																									

Tablo 2'den anlaşılacağı gibi, araştırma kapsamında oluşturulan değerlendirme formu teknik güçlükleri ölçmeye yönelik hazırlanmıştır. Değerlendirme formunun, değerlendirme kriterleri "1: Çok zayıf, 2: Zayıf, 3: Orta, 4: İyi, 5: Çok iyi" şeklinde belirlenmiştir.

Mus2 Mikrotonal Nota Yazım Programı

Araştırmada şalako isimli eserin notasının yazılması için, mus2 nota yazım programı kullanılmıştır. Mus2, Türk makam müziği ve mikrotonal müzik eserlerinin notaya alımı ve seslendirilmesi için geliştirilmiş bir müzik yazılımıdır. Diğer nota düzenleyici yazılımlardan farklı olarak, Mus2'de kullanıcı herhangi bir akort sisteminde nota yazabilir ve bu notaları doğru entonasyonla dinleyebilmektedir(<https://tr.wikipedia.org/wiki/Mus2>, erişim tarihi: 15.03.2019).

SQL Server Management Studio

"SQL (Structured Query Language), veri tabanlarından veri seçme, silme ve güncelleme gibi işlemleri yapabilmek için kullanılan yapısal bir sorgulama dilidir. "SQL, ilişkisel veri

tabanlarındaki bilgileri sorgulamak için kullanılan bir dil olup, tüm kullanıcıların ve uygulamaların veri tabanına erişmek için kullandıkları komutlar bütünüdür” (Müezzinoğlu, 2004, s.8). Araştırmada, Salako isimli eserin müzikal içerik analizinin yapılması için Sql Server Management Studio 2012 veri tabanı yönetim programı kullanılmıştır. “İçerik analizi, insanların söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak nicelleştirilmesi sayısallaştırılması süreci olarak tanımlanabilir. Bu yaklaşımın özünde yazılan ve söylenenlerin kategorileştirilmesi ve ne sıklıkta olduklarını saymak yatar” (Balcı, 2001, s.209). İstatistiksel olarak milyonlarca verinin kısa sürede çeşitli sorgularının yapıldığı bu program sayesinde, kısa sürede güvenilir analizler yapmak mümkündür. Bu program aracılığı ile Şalako isimli eserin nota kullanım sıklıkları, süre değerleri, nota hareketleri ve motif kalıpları yönünden içerik analizleri yapılmıştır. Bundan kasıt araştırmanın deneysel sürecinde hazırlanacak olan ön alıştırmalara daha sağlam bir zemin hazırlamaktır. Bu aşamada, zaman açısından tasarruf ve ölçüm açısından verdiği güvenilir sonuçlardan dolayı bu program tercih edilmiştir.

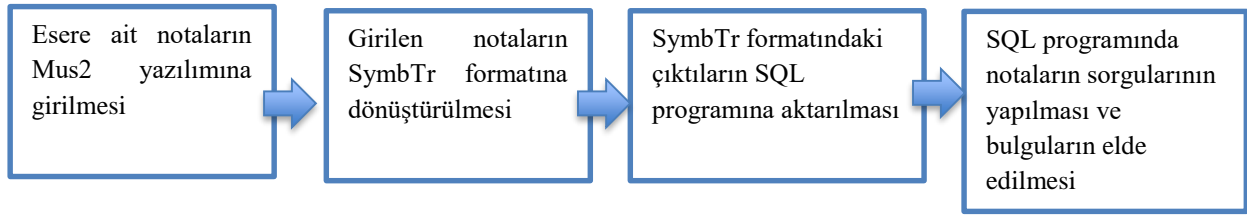
Verilerin Toplanması

Araştırmanın nitel kısmında, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, eseri çalma durumlarına ilişkin başarı düzeyleri, araştırma kapsamında hazırlanan değerlendirme formu aracılığıyla, sekiz adet tespit edilen teknik güçlük üzerinden ölçülmüştür. Sonrasında Şalako isimli Azerbaycan Halk ezgisinin mus2 programında notası yazılmış ve Sql Server programı aracılığıyla müzikal açıdan Nota kullanım sıklığı, süre değerleri, ikili nota hareketleri ve motif kalıplarının kullanım sıklığı yönünden içerik analizi yapılmıştır.

Araştırmanın deneysel kısmında, Grupların belirlenen teknik güçlükler üzerindeki başarı düzeylerinin ölçülmesi için yukarıda bahsedilen değerlendirme formu kullanılmıştır. Toplanan veriler iki aşamada değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bunlar ön test ve son test aşamalarıdır. Bu aşamalarda, öğrencilerden çalışma süresince alınan video kayıtlar yardımıyla ilk olarak ön test performans puanları değerlendirilmiştir. Sonrasında deney grubuna hazırlanan ön alıştırmalar bir hafta süreyle çalıştırılmış, bu süreç zarfında kontrol grubu verilen eseri kendi çalışma yöntemleriyle çalışmışlardır. Yapılan çalışmalardan sonra, deneysel sürecin son test aşaması gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin son test performansları değerlendirilmiştir. Araştırmada öğrencilerden elde edilen video kayıtları, hazırlanan değerlendirme formu aracılığıyla iki alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın nitel kısmında, esere ait içerik analizi yapılırken ilk olarak, Şalako isimli eserin Mus2 yazılımıyla notası yazılmış ve yazılan notalar daha sonra Mus2 yazılımına özel bir format olan SymbTr formatına dönüştürülmüştür. Bu format Türk musikisi eserlerini sembolik olarak eksiksiz biçimde temsil etmek üzere tasarlanmış bir metin formatıdır (Karaosmanoğlu ve Taşçı, 2014, s. 99). SymbTr, notaları metin doyasına sırasıyla ve Türk Müziğinde ki koma değerleri, nota adları, pay-payda ve süre değerleri gibi özel alanlar olarak kaydetmektedir. Kaydedilen bu veriler daha sonra müzikal analizleri yapılmak üzere SQL Server Management Studio 2012 veri tabanı yönetim programına aktarılmıştır. Burada eser, araştırmanın birinci yazarı tarafından hazırlanan SQL sorgu komutları yardımıyla nota kullanım sıklığı, tartımların kullanım sıklığı, ezgisel hareket ve motif kalıplarının kullanım sıklığı yönünden dört aşamada analiz edilmiştir. Araştırmanın bu bölümünde kullanılan analiz deseni aşağıdaki gibidir;

SQL komutları ile oluşturulan bir veri tabanı üzerinde veri sorgulama, değiştirme ve silme, yeni kayıt ekleme, veri tabanına ve nesnelere erişimi kontrol etme ve bu kontrollerin tutarlılığını sağlama gibi işlemler yapılabilmektedir. Müzikte istatistiksel analiz uygulamasında, notaların elle sayımının yapılması oldukça zor ve zaman alıcı olduğundan, bilgisayar teknolojisi bu noktada büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Araştırmada, SQL analizleri bu yüzden tercih edilmiştir.

Araştırmanın Deneysel bölümünün analizinde, oluşturulan gözlem formu yardımıyla veriler elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analiz aşamasında ilk olarak veriler IBM SPSS Statistics 22 programına aktarılmış, burada grupların sayılarının yetersiz olması nedeniyle ve normal dağılım göstermemesinden dolayı Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

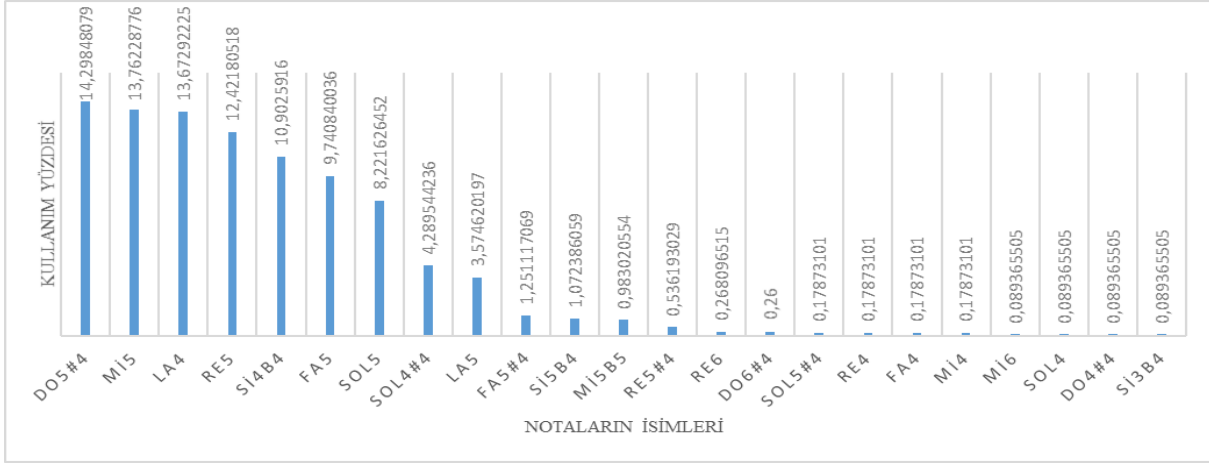
Bu bölümde, Şalako isimli eserin müzikal özelliklerinin, yazılan notaları üzerinden yapılan Sql sorgu analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Eserde geçen notaların kullanım sıklığı analizine yönelik bulgular ve yorum.

Grafik 1

Eserde geçen notaların kullanım sıklığı yüzdesinin analizi

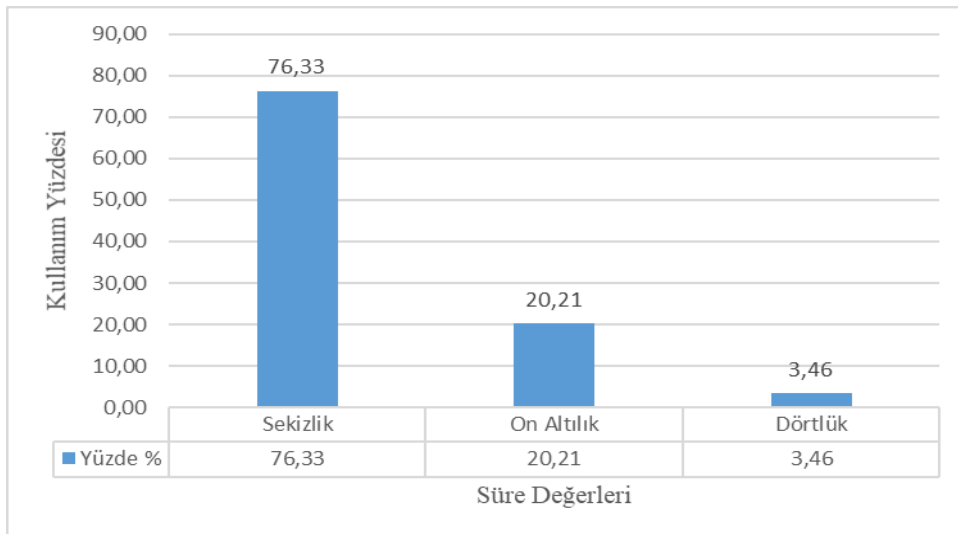

Grafik 1’den anlaşılacağı gibi, eserde kullanılan notaların kullanım sıklığı yüzdesine yönelik yapılan analiz sonucunda, kullanım oranı en fazla olan nota %14,29 oranıyla Do5#4 notasıdır. Bunu takiben Mi5 (%13,76), La4(%13,67), Re5(%12,42) notaları şeklinde kullanım sıklığı tespit edilmiştir. Buna karşın eserde en az kullanım sıklığı yüzdesine sahip olan nota ise Si3b4(%0,08) notasıdır. Grafik 1’den anlaşılan bir diğer önemli nokta ise eserin oldukça geniş bir ses alanı içerisinde yer aldığıdır.

Eserde geçen süre değerlerinin kullanım sıklığı analizine yönelik bulgular ve yorum.

Grafik 2

Eserde geçen süre değerlerinin kullanım sıklığı yüzdesinin analizi

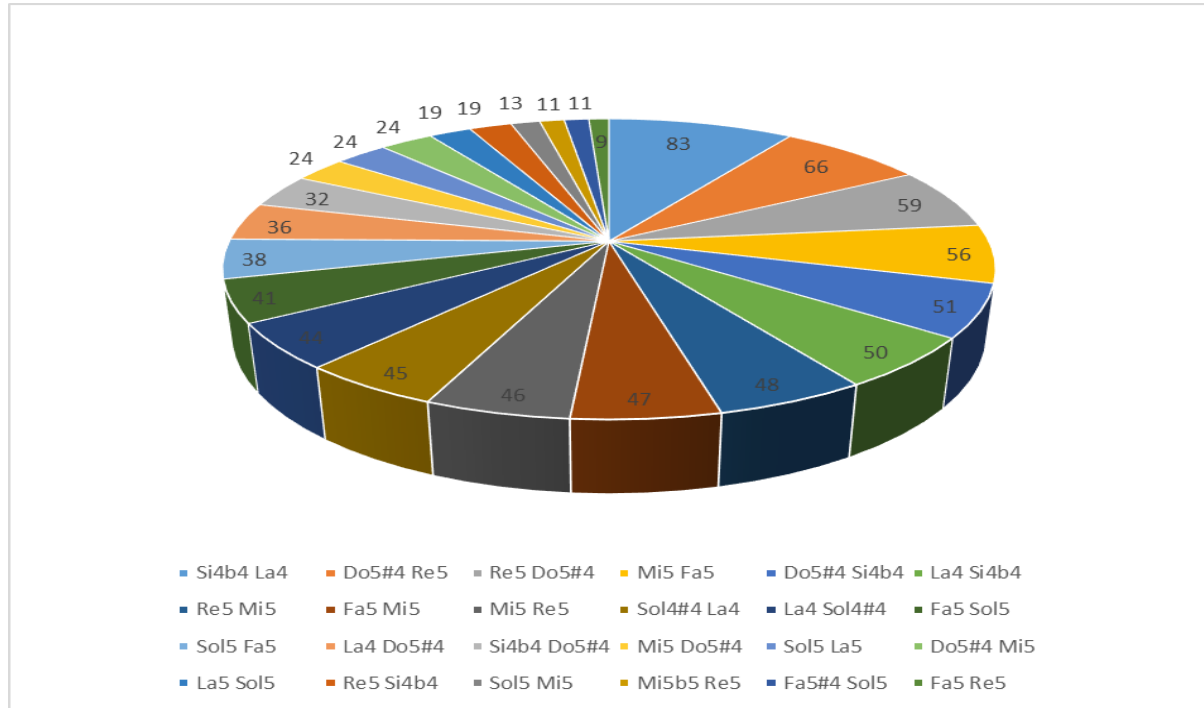

Grafik 2’den anlaşılacağı gibi, eserde kullanılan süre değerlerinin kullanım sıklığı yüzdesine yönelik yapılan analiz sonucunda, kullanım oranı en fazla olan %76,33 oranıyla Sekizlik süre değeridir. Bunu takiben, On altılık (%20,21) ve Dörtlük (%33,46) süre değerleri gelmektedir. Buradan anlaşılacağı gibi eserin genelinde çoğunlukla sekizlik süre değeri kullanılmıştır.

Eserde geçen ikili nota hareketlerinin kullanım sıklığı analizine yönelik bulgular ve yorum.

Grafik 3

Eserde geçen ikili nota hareketlerinin kullanım sıklığı analizi

Grafik 3’te yapılan SQL sorgusu sonucunda, kullanım sıklığı en fazla olan 24 ezgisel hareket tespit edilmiştir. Grafikten anlaşılacağı gibi, kullanım oranı en yüksek olan ikili nota hareketi, Si4b4-La4(83 Kez)’tür. Buna takiben, Do5#4-Re5(66 Kez), Re5-Do5#4(59 Kez), Mi5-Fa5(56 Kez), Do5#4-Si4b4(51 Kez), La4-Si4b4(50 Kez), Re5-Mi5(48), Fa5-Mi5(47 Kez), Mi5-Re5(46 Kez), Sol4#4-La4(45 Kez), La4-Sol4#4(44 Kez), Fa5-Sol5(41 Kez), Sol5-Fa5(38 Kez), La4-Do5#4(36 Kez), Si4b4-Do5#4(32 Kez), Mi5-Do5#4(24 Kez), Sol5-La5(24 Kez), Do5#4-Mi5(24 Kez), La5-Sol5(19 Kez), Re5-Si4b4(19 Kez), Sol5-Mi5(13 Kez), Mi5b5-Re5(11 Kez), Fa5#4-Sol5(11 Kez), Fa5-Re5(9 Kez) ezgisel hareketleri gelmektedir. Buradan hareketle eserin daha çok

orta ve pest bölgelerdeki yaygın kullanımını, eserde yapılan ikili ezgisel hareketin büyük çoğunlukla karar perdesi etrafındaki seslerde oldukça dinamik olarak yapıldığı göze çarpmaktadır.

Eserde geçen 3'lü ve 6'lı nota gruplarının kullanım sıklığı analizine yönelik bulgular ve yorum.

Grafik 4

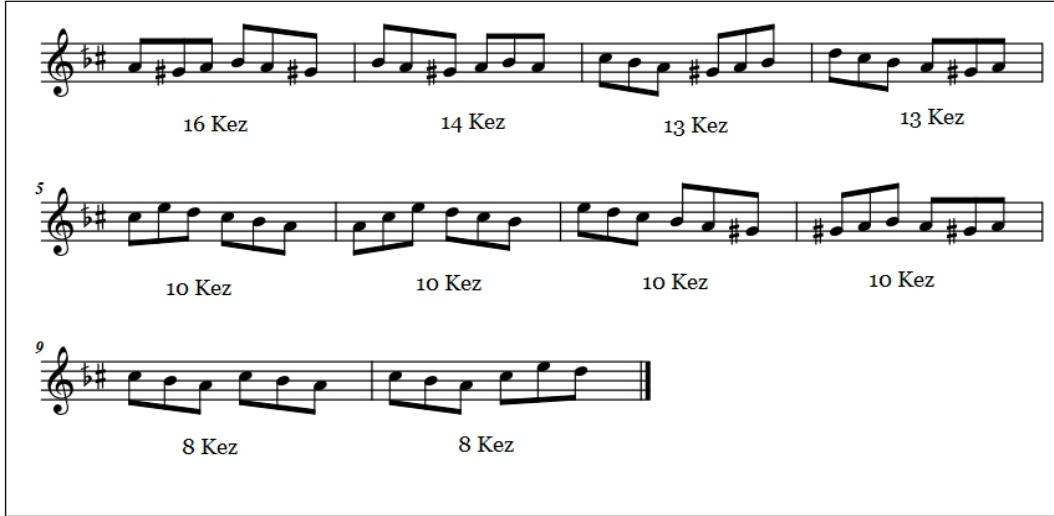
Eserde gelen üçlü nota gruplarının kullanım sıklığı analizi

Grafik 4'te Üçlü Nota Gruplarının Kullanım Sıklığına ilişkin SQL sorgusu sonucunda, kullanım sıklığı en fazla olan 20 adet üçlü nota kalıbı tespit edilmiştir. Bunlardan en sık kullanılan kalıp, Si4b4-La4-Sol4#4 (40 Kez) nota kalıbıdır. Bunu takiben, La4-Sol4#4-La4(36 Kez) üçlü nota kalıbı gelmektedir. Buna karşın tespit edilen bu 20 adet üçlü nota kalıbı içerisinde en az sıklıkla kullanılan kalıp ise, Mi5b4-Re5-Do5#4 nota kalıbıdır.

Grafik 5

Eserde geçen altılı nota gruplarının kullanım sıklığı analizi

Grafik 5'te Altılı Nota Gruplarının Kullanım Sıklığına ilişkin SQL sorgusu sonucunda, kullanım sıklığı en fazla olan 10 adet üçlü nota kalıbı belirlenmiştir. Bunlardan en sık kullanılan kalıp, La4-Sol4#4-La4-Si4b4-La4-Sol4#4 (16 Kez) nota kalıbıdır. Buna karşın tespit edilen bu 10 adet altılı nota kalıbı içerisinde en az kullanılan ise, Do5#4-Si4b4-La4-Do5#4-Mi5-Re5 nota kalıbıdır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde, eser üzerinden ve çalışma grubunun ön test performansları sonucu yaşanan teknik güçlüklerin tespiti ile bunların giderilmesine yönelik hazırlanan teknik çalışmalardan bahsedilmiştir.

Teknik güçlüklerle ilişkin bulgular ve yorum.

Eser üzerinde yapılan analiz sonucunda, eser içerisinde belirlenen güçlükler ön testte eserin çalışma grubu tarafından seslendirilmesi yoluyla da kayıt altına alınmış ve bu kayıtlar incelenerek belirlenen güçlüklerin olduğu ölçülerde öğrencilerin sıklıkla hata yaptıkları değerlendirme formu aracılığıyla tespit edilmiştir. Belirlenen güçlükler ve güçlüklerin eser içerisindeki kullanılma oranları Tablo 3'de belirtilmiştir;

Tablo 3

Eser İçerisinde Tespit Edilen Teknik Güçlükler

No	Teknik Güçlükler	Ölçü Numarası	Eserde Kullanılma Oranı (%)
1	Sib- Do# aralığının temiz icra edilmesi	5,6,41,42,43,51,138,139,140,141	13

2	Sıralı akor seslerinden sonra yanaşık sesleri doğru seslendirebilme	21,29,40,41, 59,63,77,81,82,83,84,86,87,105,106,107,110,111,125,129,130,131,134,135,146	32
3	8'likten sonra gelen 16'lık notaları doğru seslendirebilme	33,84,88,108,112,132,136	9,25
4	1. Parmak(Tek Parmak)Kullanımını Doğru ve Akıcı Yapabilme	5,51,57	4,25
5	Ters başlangıçlı Azerbaycan Tezenesini Doğru Seslendirebilme	82,83,86,87,106,107,110,111,130,131,134,135	16
6	(Bütün Telleri İçeren)2 oktav Üçlü İniş Gamını Doğru Seslendirebilme	114,115,116,117,119,120,121,124,125,128,129	14,5
7	A7-9 Akorunu Doğru Seslendirebilme	138,139,140,141	5
8	Dizileri Doğru ve Temiz Seslendirebilme	7,8,144,145,146	6
Toplam			100

Tablo 3’de eser içerisinde tespit edilen teknik güçlükler, bunların hangi ölçülerde geçtiği ve eser içerisindeki kullanım yüzdesi gösterilmektedir. Eser içerisinde toplamda sekiz adet teknik güçlük saptanmıştır. Bunlardan eser içerisinde en çok kullanılanı, %32’lik kullanım oranıyla “sıralı akor seslerinden sonra yanaşık seslerin doğru seslendirilmesi” yani ikinci teknik güçlüktür. Bu teknik güçlüğü, %16’lık kullanım oranıyla “ters başlangıçlı Azerbaycan tezenesini doğru seslendirebilme” yani beşinci teknik güçlük takip etmektedir. Eser içerisindeki kullanım sıklığı en düşük olan teknik güçlük ise %4,25 ‘lik bir oranla dördüncü teknik güçlük olarak tespit edilmiştir.

Teknik güçlüklerin giderilmesine yönelik oluşturulan teknik çalışmalara ilişkin bulgular ve yorum. Araştırmanın bu bölümünde, yukarıda belirlenen teknik güçlükler ve bunlara ilişkin hazırlanan teknik çalışmalar tablo 4’de verilmiştir. Buna göre;

Tablo 4

Belirlenen teknik güçlükler ve giderilmesine yönelik hazırlanan teknik çalışmalar

No	Teknik Güçlükler	Giderilmesine Yönelik Oluşturulan Teknik Çalışmalar
1	Sib- Do# aralığının temiz icra edilmesi	Teknik Çalışma 1 ve 2
2	Sıralı akor seslerinden sonra yanaşık sesleri doğru seslendirebilme	Teknik Çalışma 3

3	8'likten sonra gelen 16'lık notaları doğru seslendirebilme	Teknik Çalışma 2
4	1. Parmak(Tek Parmak)Kullanımını Doğru ve Akıcı Yapabilme	Teknik Çalışma 1 ve 4
5	Ters başlangıçlı Azerbaycan Tezenesini Doğru Seslendirebilme	Teknik Çalışma 7
6	(Bütün Telleri İçeren)2 oktav Üçlü İniş Gamını Doğru Seslendirebilme	Teknik Çalışma 4 ve 6
7	A7-9 Akorunu Doğru Seslendirebilme	Teknik Çalışma 3
8	Dizileri Doğru ve Temiz Seslendirebilme	Teknik Çalışma 1, 4 ve 5

Tablo 4'de elde edilen bulgulara göre araştırmada, birinci teknik güçlük için teknik çalışma bir ve ikinin çalışılması, İkinci teknik güçlük için teknik çalışma üçünün çalışılması, üçüncü teknik güçlük için teknik çalışma ikinin çalışılması, dördüncü teknik güçlük için teknik çalışma bir ve dördün çalışılması, beşinci teknik güçlük için teknik çalışma yedinin çalışılması, altıncı teknik güçlük için teknik çalışma dört ve altının çalışılması, yedinci teknik güçlük için teknik çalışma üçün çalışılması ve sekizinci teknik güçlük için teknik çalışma bir, dört ve beşin çalışılması gerekmektedir.

Teknik çalışma 1.

Metronom: 60-150

The image displays five staves of musical notation for 'Teknik çalışma 1'. The first staff is in 4/4 time and features a key signature of one sharp (F#). It contains a sequence of eighth notes with fingerings 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1. The second staff continues the sequence with fingerings 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2. The third, fourth, and fifth staves show a descending scale pattern of eighth notes.

Tek parmak yani birinci parmağın doğru kullanımına uygun ve dinamik bir şekilde yapılabilmesi için hazırlanan bu ön alıştırma çalışılırken, yavaştan hızlıya doğru bir tempoda çalışılmalıdır. Bu teknik çalışma aynı zamanda, birinci, dördüncü ve sekizinci teknik güçlüğü giderilmesine yönelik olarak da kullanılmalıdır.

Teknik çalışma 2.

Metronom: 60-150

0 1 4 1 4 1 1 2 1 1 2

1 2 1 2 4 1 1 4

3 4 3 1 3 4 1 3 1 2 1 4

8'lik notalardan sonra gelen 16'lık notaların uygun şekilde çalınabilmesi için yapılan bu ön alıştırma çalışılırken belirtilen metronomlar arasında yavaştan hızlıya gidecek şekilde çalışılmalıdır. Bu teknik çalışma aynı zamanda, birinci, üçüncü teknik güçlüğü giderilmesine yönelik olarak da kullanılmalıdır.

Teknik çalışma 3.

0 1 4 1 0 1 4 2 4 1 0 1 4 1 0 1 4 3 4 1

1 1 4 1 1 1 4 1 1 4 1 1 4 1 1 4 1 1

Eserde de yer alan A 7-9 kırık akoru'nun notaların uygun şekilde ve doğru pozisyonda çalınabilmesi için yapılan bu ön alıştırma çalışılırken özellikle pozisyon geçişleri için tezene ve

parmak numaralarına dikkat edilerek çalışılmalıdır. Bu teknik çalışma aynı zamanda, ikinci ve yedinci teknik güçlüğün giderilmesine yönelik olarak da kullanılmalıdır.

Teknik çalışma 4.

1

Tek Parmak Gam Çalışması

2

2

Entonasyon, parmak pozisyonları ve tek parmak (birinci parmak kullanımı) için hazırlanan bu ön alıştırma, doğru baskı şiddetinde metronomu yavaştan hızlıya doğru olacak şekilde kaliteli bir ses elde edilinceye kadar çalışılmalıdır. Bu teknik çalışma aynı zamanda, dördüncü, altıncı ve sekizinci teknik güçlüğün giderilmesine yönelik olarak da kullanılmalıdır.

Teknik çalışma 5.

4 3 1 4 3 4 1 4   3 1 1 4 2 4 1 4
2 1 1 4 2 4 1 4   2 1 1 4 3 4 1 4
3 1 1 4 2 4 1 4   2 1 1 2 1 2 1 2 1 2
1 1 0 4 1 4 0 4 1 4 0 4   1 0 5 1 0 1 5 1 0 1 5 1   0

Entonasyon, parmak pozisyonları, kondisyon ve özellikle son bölümünde teller arası geçiş için hazırlanan bu alıştırma yavaştan hızlıya baskı şiddeti doğru ayarlanarak kaliteli bir ses elde edilinceye kadar çalışılmalıdır.

Teknik çalışma 6.

1 4 1 0 4 1 0 2 1 3 1 2 1 3 0 4 1 2 1 3 1 2 1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 1
3 1 3 1 2 1 3 1 2 1 4 0 3 1 2 1 3 1 2 0 1 4 0 1 4 1 2 1

Eserde yer alan İki oktav üçlü iniş gamı için hazırlanmış bu ön alıştırma özellikle noktalı notalar kullanılmıştır. Noktalı notalar gözün görüş mesafesini ve durağanlığını uzatarak çalıda ve gelecek notaları anlama da kolaylıklar sağlamaktadır.

Teknik çalışma 7.

Ters başlangıçlı Azerbaycan tezenesi için hazırlanmış bu alıştırmayı, alışılmadık dışında bir tezene kullanımını ve sürekli kullanılan tezene kalıbında bileğin kasılmasını ve yorulmasını engellemek amacıyla hazırlanmıştır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde, belirlenen teknik güçlükler çerçevesinde deney ve kontrol grubu arasındaki ön test- son test başarı ortalamalarının U testi sonuçlarına yer verilmiştir. Bu sonuçlar, araştırma bünyesinde hazırlanan değerlendirme formu aracılığıyla elde edilmiş olup, sıra ortalamaları üzerinden analizleri yapılmıştır.

Sib-Do# aralığını doğru ve temiz seslendirebilme teknik güçlüğüne ilişkin bulgular ve yorum.

Tablo 5

“Sib-Do# Aralığını Doğru ve Temiz Seslendirebilme” Teknik Güçlüğüne İlişkin Başarı Düzeylerinin Gruplara Göre U Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sayı Ortalaması	U	p
Deney Grubu	8	10,50	84,00	8,00	,010
Kontrol Grubu	8	6,50	52,00		
Toplam	16				

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun Sib-Do# aralığını doğru ve temiz seslendirebilme çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 5. de verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (U=8,00, p<0,05). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan birinci teknik çalışma, ikinci teknik çalışma ve

dördüncü teknik çalışmanın, Sib-Do# aralığını doğru ve temiz seslendirebilmeye ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Sıralı akor seslerinden sonra yanaşık sesleri doğru seslendirebilme teknik güçlüğüne ilişkin bulgular ve yorum.

Tablo 6

“Sıralı Akor Seslerinden Sonra Yanaşık Sesleri Doğru Seslendirebilme” Teknik Güçlüğüne İlişkin Başarı Düzeylerinin Gruplara Göre U Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sayı Ortalaması	U	p
Deney Grubu	8	10	80,00	0	,000
Kontrol Grubu	8	7	56,00		
Toplam	16				

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun “Sıralı Akor seslerinden Sonra Yanaşık Sesleri Doğru Seslendirebilme” çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 6. da verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (U=0, p<0,05). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan üçüncü teknik çalışmanın, Sıralı Akor seslerinden Sonra Yanaşık Sesleri Doğru Seslendirebilme çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

8'likten sonra 16'lık notaları doğru seslendirebilme teknik güçlüğüne ilişkin bulgular ve yorum.

Tablo 7

“8'likten Sonra 16'lık Notaları Doğru Seslendirebilme” Güçlüğüne İlişkin Başarı Düzeylerinin Gruplara Göre U Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sayı Ortalaması	U	p
Deney Grubu	8	10	80,00	8,00	,010
Kontrol Grubu	8	5,5	56,00		
Toplam	16				

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun “8'likten sonra 16'lık Notaları Doğru Seslendirebilme” çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 7. de verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur

($U=8,00$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan ikinci teknik çalışmanın, 8'likten sonra 16'lık Notaları Doğru Seslendirebilme çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Birinci parmak (tek parmak) kullanımını doğru ve akıcı yapabilme teknik güçlüğüne ilişkin bulgular ve yorum.

Tablo 8

“Birinci Parmak (Tek Parmak)Kullanımını Doğru ve Akıcı Yapabilme” Teknik Güçlüğüne İlişkin Başarı Düzeylerinin Gruplara Göre U Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sayı Ortalaması	U	p
Deney Grubu	8	10	80,00	0	,000
Kontrol Grubu	8	7	56,00		
Toplam	16				

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun “Birinci Parmak(Tek Parmak)Kullanımını Doğru ve Akıcı Yapabilme” çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 8. de verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=0$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan birinci teknik çalışma ve dördüncü teknik çalışmanın, Birinci Parmak (Tek Parmak) Kullanımını Doğru ve Akıcı Yapabilme çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Ters başlangıçlı azerbaycan tezenesini doğru seslendirebilme teknik güçlüğüne ilişkin bulgular ve yorum.

Tablo 9

“Ters Başlangıçlı Azerbaycan Tezenesini Doğru Seslendirebilme” Teknik Güçlüğüne İlişkin Başarı Düzeylerinin Gruplara Göre U Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sayı Ortalaması	U	p
Deney Grubu	8	9,5	76,00	16,00	,105
Kontrol Grubu	8	7,5	60,00		
Toplam	16				

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun “Ters başlangıçlı Azerbaycan Tezenesini Doğru Seslendirebilme” çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 9. da verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($U=16,00$, $p>0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubu ve kontrol gurubunun başarı puanları arasında anlamlı bir fark yoktur. Bu bulgu, hazırlanan birinci teknik çalışma ve dördüncü teknik çalışmanın, Ters başlangıçlı Azerbaycan Tezenesini Doğru Seslendirebilme çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olmadığını göstermektedir.

(Bütün telleri içeren) iki oktav üçlü iniş gamını doğru seslendirebilme teknik güçlüğüne ilişkin bulgular ve yorum.

Tablo 10

“(Bütün Telleri İçeren) İki Oktav Üçlü İniş Gamını Doğru Seslendirebilme” Teknik Güçlüğüne İlişkin Başarı Düzeylerinin Gruplara Göre U Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sayı Ortalaması	U	p
Deney Grubu	8	10,5	84,00	0	,000
Kontrol Grubu	8	6,5	52,00		
Toplam	16				

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun “Bütün Telleri İçeren) İki oktav Üçlü İniş Gamını Doğru Seslendirebilme” çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 10. da verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=0$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan altıncı teknik çalışmanın, Bütün Telleri İçeren) İki oktav Üçlü İniş Gamını Doğru Seslendirebilme çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

A7-9 akorunu doğru seslendirebilme teknik güçlüğüne ilişkin bulgular ve yorum.

Tablo 11

“A7-9 Akorunu Doğru Seslendirebilme” Teknik Güçlüğüne İlişkin Başarı Düzeylerinin Gruplara Göre U Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sayı Ortalaması	U	p
Deney Grubu	8	9	72,00	0	,010

Kontrol Grubu	8	8	64,00
Toplam	16		

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun “A7-9 Akorunu Doğru Seslendirebilme” çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 11. de verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=0$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan üçüncü teknik çalışmanın, A7-9 Akorunu Doğru Seslendirebilme çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Dizileri doğru ve temiz seslendirebilme teknik güçlüğüne ilişkin bulgular ve yorum.

Tablo 12

“Dizileri Doğru ve Temiz Seslendirebilme” Teknik Güçlüğüne İlişkin Başarı Düzeylerinin Gruplara Göre U Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sayı Ortalaması	U	p
Deney Grubu	8	10,5	84,00	8,00	,000
Kontrol Grubu	8	6,5	52,00		
Toplam	16				

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun “Dizileri Doğru ve Temiz Seslendirebilme” çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 12. de verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=8,00$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan birinci, dördüncü, beşinci ve altıncı teknik çalışmanın, Dizileri Doğru ve Temiz Seslendirebilme çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar

Araştırmanın nitel kısmında elde edilen sonuçlara göre, eserde geçen notaların kullanım sıklığı yüzdesine yönelik yapılan analiz sonucunda, kullanım oranı en fazla olan notanın Do5#4(beşinci oktavdaki dört komalık do# notası) olduğu, buna karşın en az kullanım sıklığı yüzdesine sahip

olan notanın ise Si3b4(üçüncü oktavdaki dört komalık sib notası) olduğu görülmüştür. Bu analizler sonucunda anlaşılan bir diğer önemli nokta ise eserin oldukça geniş bir ses alanı içerisinde yer aldığıdır. Eserde kullanılan süre değerlerinin kullanım sıklığı yüzdesine yönelik yapılan analiz sonucunda, kullanım oranı en fazla olan değer “sekizlik” süre değeri olduğu, bunu takiben, On altılık ve Dörtlük süre değerlerinin geldiği görülmektedir. Buradan eserin genelinde çoğunlukla sekizlik süre değerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Eserde kullanım oranı en yüksek olan ikili nota hareketinin, Si4b4-La4 olduğu ve bunu Do5#4-Re5, Re5-Do5#4, Mi5-Fa5, Do5#4-Si4b4, La4-Si4b4, nota hareketlerinin takip ettiği tespit edilmiştir. Buradan hareketle eserde daha çok orta ve pest bölgelerdeki yaygın kullanım ve büyük çoğunlukla karar perdesi etrafındaki seslerde oldukça dinamik olarak yapılan ikili ezgisel hareketler dikkat çekmektedir. Üçlü Nota Gruplarının Kullanım Sıklığına ilişkin SQL sorgusu sonucunda, kullanım sıklığı en fazla olan Si4b4-La4-Sol4#4 nota kalıbı olduğu, bunu takiben, La4-Sol4#4-La4(36 Kez) üçlü nota kalıbının geldiği görülmüştür. Buna karşın, en az kullanılan kalıbın ise, Mi5b4-Re5-Do5#4 nota kalıbı olduğu tespit edilmiştir. Altılı Nota Gruplarının Kullanım Sıklığına ilişkin SQL sorgusu sonucunda, kullanım sıklığı en fazla olan kalıp, La4-Sol4#4-La4-Si4b4-La4-Sol4#4 nota kalıbı olarak tespit edilmiş, buna karşın en az kullanılanın, Do5#4-Si4b4-La4-Do5#4-Mi5-Re5 nota kalıbı olduğu görülmüştür.

Şalako isimli Azerbaycan Halk ezgisinin analizi sonucunda 8 teknik güçlük saptanmış ve bu güçlüklerle ilişkin her güçlük için en az 1 tane olmak üzere 7 teknik çalışma hazırlanmıştır. Eser içerisinde belirlenen güçlükler;

- *Sib-Do# Aralığını Doğru ve Temiz Seslendirebilme*
- *Sıralı Akor seslerinden Sonra Yanaşık Sesleri Doğru Seslendirebilme*
- *8'likten sonra 16'lık Notaları Doğru Seslendirebilme*
- *Birinci Parmak (Tek Parmak) Kullanımını Doğru ve Akıcı Yapabilme*
- *Ters başlangıçlı Azerbaycan Tezenesini Doğru Seslendirebilme*
- *(Bütün Telleri İçeren) İki oktav Üçlü İniş Gamını Doğru Seslendirebilme*
- *A7-9 Akorunu Doğru Seslendirebilme*
- *Dizileri Doğru ve Temiz Seslendirebilme'dir.*

Araştırmanın Deneysel kısmında yapılan denel işlem sonucunda hazırlanan teknik çalışmalardan “ters başlangıçlı Azerbaycan tezenesini doğru seslendirme” teknik güçlüğüne yönelik hazırlanan teknik çalışma hariç diğer tüm teknik çalışmalarda eseri çalışan deney grubunun, kendi yöntemlerini kullanarak çalışan kontrol grubuna oranla daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

Şalako isimli Azerbaycan Halk ezgisinden elde edilen sonuçlar neticesinde bu eser çalışılırken;

- *Sib-Do# Aralığının Doğru ve Temiz Seslendirilebilmesinde teknik çalışma 1 ve 2'nin çalışılması,*
- *Sıralı Akor seslerinden Sonra Yanaşık Seslerin Doğru Seslendirilebilmesinde teknik çalışma 3'ün çalışılması,*
- *8'likten sonra 16'lık Notaların Doğru Seslendirilebilmesi için teknik çalışma 2'nin çalışılması,*
- *Birinci Parmak (Tek Parmak)Kullanımının Doğru ve Akıcı Yapılabilmesi için teknik çalışma 1 ve 4'ün çalışılması,*
- *(Bütün Telleri İçeren) İki oktav Üçlü İniş Gaminin Doğru Seslendirilebilmesi için, teknik çalışma 4 ve 6'nın çalışılması,*
- *A7-9 Akoru'nun Doğru Seslendirilebilmesi için teknik çalışma 3'ün çalışılması,*
- *Dizilerin Doğru ve Temiz Seslendirilebilmesi için teknik çalışma 1, 4 ve 5'in çalışılması önerilmektedir.*

Yapılan müzikal analiz, tespit edilen teknik güçlüklerle yönelik geliştirilen alıştırmalar ve uygulanan denel işlem sonucunda, tasarlanan Bağlama Eğitime Yönelik Eser Analizi Modeli'nin öğrencilerin eseri çalma becerisini olumlu yönde etkilemesi nedeniyle, bu tür çalışmaların tüm eser ve etüt çalışmaları için faydalı olacağı düşünülmekte ve önerilmektedir.

Kaynakça

Asiltürk, O.(2009). *Türkiye'de bağlama başlangıç eğitimi için hazırlanmış metotların içerik açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2001). *Deneyisel desenler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Işıldar, Z. (2004). *Bağlama metotlarının çalgı eğitimi bakımından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Karaosmanoğlu, M. K. & Taşçı, F. (2014). Türk musikisi için Symbtr sembolik derlemi üzerinde otomatik ezgi analizi, *Porte Akademik: Müzik ve Dans Araştırmaları Dergisi* (10), 98-114.
- Müezzinoğlu, A. (2004). *Zeybeklerin sql sorgulama analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Onuk, Ö., (2009). Köhler'in Op:33 Vol:2 4 numaralı flüt etüdünün analizi, *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 655-666.
- Önal, H. (1990). *Bağlama öğretimine giriş*, (Yayımlanmamış sanatta yeterlilik tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F.G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözen, İ. (2002). *Anadolu güzel sanatlar liselerinde bağlama eğitimi ve çok sesli yapılanma çalışmalarının bu sürece yansımaları*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Temiz, E. (2006). Panofka 24 Vocalizzi Etüt Kitabında Yer Alan 2 No'lu Etüt Analizi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 397-407.

Extended Abstract

Introduction

Studies are not only intended to satisfy a specific technical difficulty, but may also be written in the work to be performed. Besides, in order to prepare more than one technical difficulty in etudes or works, studying the exercises to be written for the studies before starting the study provides ease in singing the works. In the research, it is seen that the studies prepared as a result of the literature review in the context of bağlama education are not preparative for the works, and they are prepared for the purpose of exercise as consecutive motif structures. From this point of view, etudes analysis method has been used in the study in order to facilitate the performance of

the work instead of the study method which is frequently used in scientific literature. In the bağlama education, a work containing different technical difficulties was identified and analyzed in this study because of the lack of preparatory studies for the instruments as used in the education of other instruments. Bağlama is one of the most important public instruments used in the execution of the rich structure of Turkish Folk Music. With this instrument which is one of the classical symbols of Turkish culture is among the most important duties of music educators to bring by carrying out not only performance-based studies but also scientific studies to be made for bağlama education. In the context of the above-mentioned expressions, etudes analysis in technical education, the technical difficulties and the exercises to be prepared in order to eliminate these difficulties is also thought to shed light on training of etudes which have an important place in instrument education and one of the important deficiencies in the bağlama literature .

Purpose

In this study, it is aimed to create a sample study model by presenting a general view from the general level in bağlama education within the framework of the exercises conducted with the technical and musical analyzes and the execution of the work. This research is important in terms of the fact that there is no exemplary method of trace analysis for bağlama education, in this study, it is important to give a new perspective to the studies of bağlama, folk music and music students in our country and give an idea of a working model.

Method

In this study, Descriptive Method and Experimental Method are used. In the experimental part of the study, a mixed experimental design with pretest - posttest control group was used. The study group of this research, in various faculties of education in our country, the department of fine arts education of music education and Turkish music state conservatories, who have at least eight semesters of binding education history and the ability to perform the specified work in eight of the experiment, eight of the total control six bağlama students. In the study, the achievement levels of the students who created the study group were measured by the rating scale, which was prepared by researchers. The above-mentioned rating scale was used to measure the success levels of the groups on the identified technical difficulties. The collected data were evaluated in two stages. These are pre-test and post-test stages. In these stages, pre-test performance scores

were evaluated by the help of video recordings taken during the study period. Afterwards, the preliminary exercises prepared for the experimental group were run for one week, during which the control group worked with the study methods. After the studies, the final test phase of the experimental process was carried out and the final test performances of the students were evaluated. In the study, two experts evaluated the video records obtained from the students through the evaluation form prepared.

Conclusion

In the study, it was found that the note with the highest usage rate was Do5#4, whereas the note with the lowest usage frequency was Si3b4. As a result of these analyzes, another important point is that the work takes place in a wide area of sound. As a result of the analysis of Shalako's Azerbaijani folk tune, 8 technical difficulties were found and 7 technical studies were prepared, including at least one for each difficulty. The difficulties identified in the work are as follows;

- Performing the Sib-Do # range correctly and cleanly
- Accurate Performing Beep Sounds After Sequential Chord Sounds
- To be able to vocalize the notes in hexadecimal after eighth
- To make the use of single Finger (First Finger) Accurately and Fluently
- To be able to perform a reverse-order Azerbaijan manner correctly
- Accurate Performing two octave triple landing scale (including all string)
- Accurately Performing of the A7-9 Chord
- To be able to Perform Scales Accurately and Clearly.

In the experimental part of the study, it was determined that the experimental group working in all other technical studies was more successful than the control group using their own methods, except for the technical study prepared for the 7th technical difficulty. As a result of the application, it is suggested and recommended that such studies will be useful for all the works and studies because of the positive effect of the technical studies on the playing skill.

EK:

ŞALAKO

AZERBAIJAN

♩. = 80

f

5

9

♩. = 130

15

19

23

27

31

p f p f

35

39

44

48

2

ŞALAKO

ŞALAKO

3

102

106

110

114

118

122

126

♩ = 150

130

134

138

142

146

The image displays a musical score for the piece 'ŞALAKO'. It consists of ten staves of music, each beginning with a measure number. The notation is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as ♩ = 150. The score includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The piece concludes with a final chord in measure 146.